

uaafhængigt af den Holdring, som Mindretallet indtog, selv at bestemme det, man vilde, at skabe nye Former for Nationernes Samliv. Det er det, som jeg mener, at ogsaa den danske Stat maa gøre. Vel ved jeg, at Politik i mange Tilfælde maa gøre sig afhængig af Betingelser og af Omstændigheder, der kan indtræde, som man ikke kan overskue. Men i disse indre Forhold, hvor det gælder om at skabe Kaar for et nationalt Mindretal til at leve sit eget Liv, dør synes jeg ikke, man skal gøre sin Politik afhængig af det, som man fra den anden Side gør; thi Staten er den stærkere Part, og Staten skulde føle sig stærk nok til at ytre og praktisere sin Villie til at gøre Befolkningen tilfreds i Stedet for at vente, indtil Befolkningen kommer og siger: vi er tilfredse. Det er Statens Opøave at skabe de Former, som gør Mindretallet tilfreds.

Dette var nogle principielle Betragtninger, jeg gerne vilde fremsætte til at begynde med, og som jeg, som sagt, ogsaa har gjort gældende overfor den preussiske Politik. Jeg vil ikke derved undslaa mig for at komme ind paa de enkelte Betingelser, som den højtærede Statsminister har ment at maatte knytte sin danske Politik til.

Den første og vigtigste af disse Betingelser var vel den, at Grænsen, saaledes som den nu er lagt, anerkendes, som den er, og ikke gøres til Genstand for Diskussion. Det er meget forstaaeligt, at en Statsmand ønsker og forlanger dette, ligesom Ententen nu prøver at oprette et Folkenes Forbund, som den binder til alle de Tilstande, der er skabte ved Versailles-Freden. Men det vil være meget uforstaaeligt, om jeg som Repræsentant for det Folk, der er blevet Offeret for denne Fred, det Folk, hvoraf en 20—30 Mill. Indbyggere bor lige op til den tyske Stats Grænser, og som dog hindres i at søge Tilslutning til denne Stat — om jeg som Repræsentant for dette Folk skulde være med til at erklære alt dette for evig Ret. Thi det er nu blevet Folket, at Folkene selv bestemmer, og at der saaledes mellem Stater og Folk kan være Konflikter, som bør jævnes, men som ikke straks er blevet jævnet. Derfor mener jeg at have en Ret til at erklære, at vi indenfor det tyske Mindretal er af den Mening, at der her foreligger en Konflikt, fordi Danmarks Statsgrænse og Folkegrænse ikke falder sammen, at dette Forhold i det hele taget ikke er blevet ordnet paa den bedste Maade, hvorfor vi ønsker det revideret.

Naar jeg i al Ærbødighed har erklæret dette overfor den danske Regering og det danske Folk, er det, fordi jeg mener, det er værdigere og ærligere, end om vi havde

skjult vore Tanker og vore Ønsker. Jeg skal i øvrigt gerne efterkomme Ønsket om ikke mere at diskutere denne Sag, saafremt Modstanderne heller ikke drager den frem. Jeg anser det derfor ikke for tjenligt i Dag at henvende mig til det ærede Medlem Hr. Holger Andersen og gaa ind paa, hvad han har sagt om Flytningen af Grænsen til den anden Side. Vi kan lade være med at diskutere det. Det er blevet sagt, og det er godt for Ærlighedens Skyld, at det er blevet sagt.

Jeg sætter dog Pris paa at sige i denne Sammenhæng, at jeg ikke mener det som en Krigserklæring, naar jeg har sagt det; men jeg har sagt det, fordi jeg, som min hele Fortid vidner om, vil en Forstaaelse mellem Tyskland og de germanske Nabostater, og det er, hvad jeg ønsker Fremtiden vil bringe, maaske ad Forhandlingsens Vej. Inden dette muligvis kommer saa vidt, vil den kulturelle Kappelstrid begynde og gaa sin Gang, den, som den højtærede Statsminister ligesom jeg ønsker maa foregaa i frie, ridderlige Former.

Og dør møder jeg vel den anden Betingelse, som den højtærede Statsminister mente at maatte knytte den danske Politik mod det tyske Mindretal til: den Betingelse, at det tyske Mindretal ikke maatte komme med yderliggaaende Fordringer paa dette kulturelle Omraade. Jeg nægter bestemt, at det er Tilfældet fra min Side; og jeg kan ikke forstaa anderledes, end at man ikke fuldkommen begriber, hvad jeg har ment, og hvorledes jeg tænker mig det, jeg har fordret paa Kulturens Omraade. Jeg har mødt en Del Forstaaelse her og dør; men i det store og hele, synes jeg, mangler denne Forstaaelse endnu. Men der er Haab om, at den kan naas, og at vi en Gang kan blive enige om det, det er ønskeligt at give og skabe paa det kulturelle Omraade.

Jeg maa gentage, hvad jeg sagde i den første Tale, jeg holdt her i dette høje Ting, at Danmark er gaaet i Spidsen med at ordne de nationale kulturelle Forhold paa en ny Maade, som man ikke brugte før, som man ikke brugte i Danmark, den Gang Danmark regerede over en Del af de tysk befolkede Landsdele, og som man heller ikke brugte i de andre Stater, men som nu er blevet anerkendt som det, man i Virkeligheden skulde følge og prøve at praktisere. Det er den Tanke, at den anderledes nationalt tænkende Stat ikke maa presse de nationale Mindretal ind i det anderledes orienterede nationale og kulturelle Arbejde, men at man giver dette Mindretal Mulighed for at udfolde sig frit indenfor Staten paa sin egen